

Strømstæren

Nyheder fra DOF Storstrøm

September 2024

Så er der fuld gang i efterårstrækket. Mange af vores ynglefugle og gæster nordfra er på vej til deres overvintringsområder sydligere i Europa og i Afrika. Altid flot at følge.

Nogle skønne måneder er i gang.

Hvis du har indhold til kommende numre af nyhedsbrevet, kan du sende det til kontakt@dofstor.dk.

God fornøjelse med nyhedsbrevet.

De bedste fuglehilsner

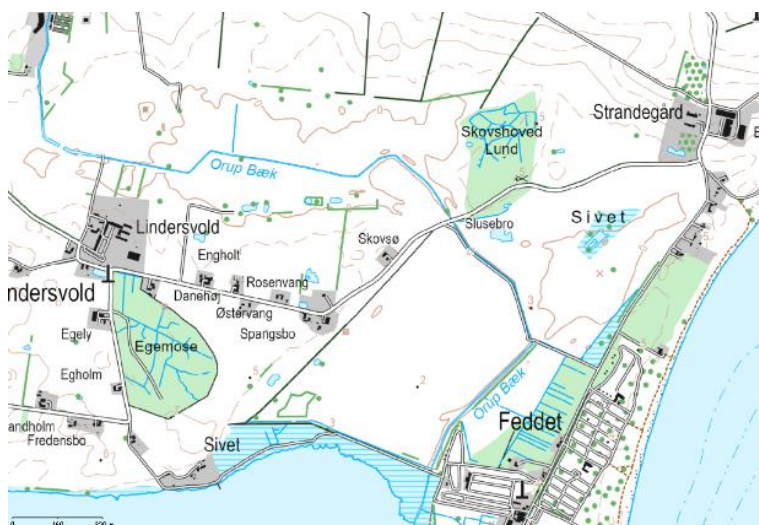
Bo Kayser

Kommende arrangementer

Se [DOF Storstrøms hjemmeside](#).

Sivet og områderne omkring Orup Bæk ved Præstø Fjord – en naturligt genskabt fuglelokalitet

Tekst og fotos af Bo Kayser

1:25000 kort over Sivet og omgivelser.

Nyheder fra DOF Storstrøm

Før stormfloden 20.-21. oktober 2023 lå Sivet og områderne langs Orup Bæk som enge med græsning. Der blev kun registreret få fugle i området. Ved stormfloden blev området oversvømmet med vand, som stormen havde presset ind i Præstø Fjord.

Området ved Orup Bæk og Sivet med Præstø Fjord i baggrunden. Foto fra Naturstyrelsen taget kort efter stormfloden.

I første omgang blev området til en sø, som andefuglene straks begyndte at anvende sidst i oktober 2023. Det fremgår af et dataudtræk fra DOFbasen gående fra 1. september 2022 til 27. august 2024. Efterhånden som vandstanden faldt, og der kom enge og mudderflader, blev området også besøgt af mange vadefugle. Vadefuglene blev for alvor talrige fra juni 2024.

De angivne antal er "korrigerede maks-antal data". De beregnes ved for hver enkelt lokalitet for hver enkelt dag for hver enkelt art at beregne, hvor mange individer den enkelte observatør har registreret, og så anvende antallet fra den observatør, som har registreret flest den pågældende dag. Lidt teknisk, men det virker og kan gøres automatisk med et par Pivot-tabeller i Excel. Hvis man ikke laver sådan en korrektion, vil antallet af Rødvinget Braksvale fx være 122 i stedet for 6.

Ny sø og enge skabt nord for Lindersvoldvej. Foto fra august 2024.

Nyheder fra DOF Storstrøm

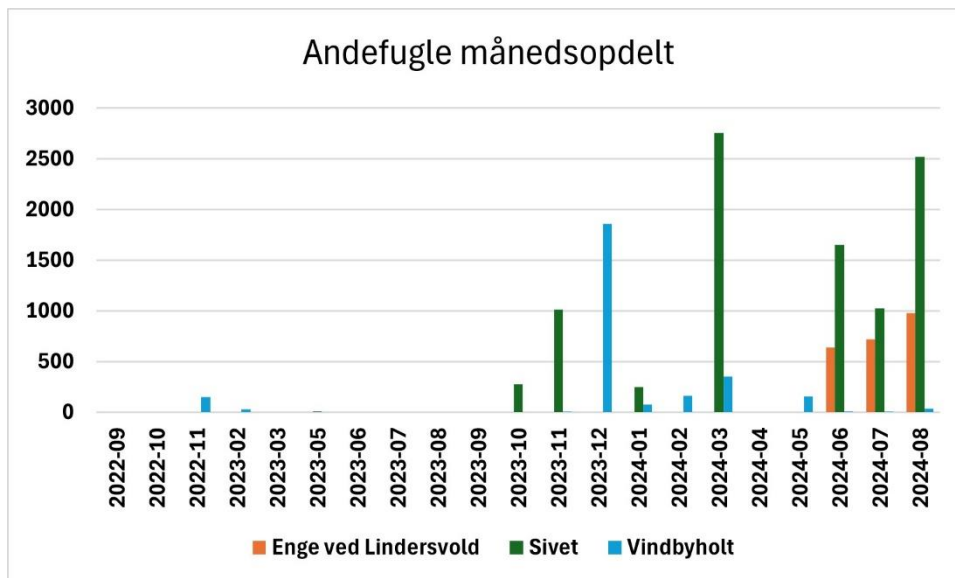
Det var ikke kun den klassiske DOFbaselokalitet *Sivet*, som blev oversvømmet. Det drejede sig også om arealerne nord for Lindersvoldvej på begge sider af Orup Bæk mellem Lindersvold og Skovhoved Lund.

Det omkring 2 km² store sø- og engområde omfatter således både i DOFbaselokaliteten *Sivet* samt i *Enge ved Lindersvold* og dele af *Vindbyholt*. Det bør man tænke på, når man indtaster sine observationer i DOFbasen. *Enge ved Lindersvold* blev først udskilt fra lokaliteten *Vindbyholt* i juni 2024, og derfor er der ikke observationen fra lokaliteten før det tidspunkt.

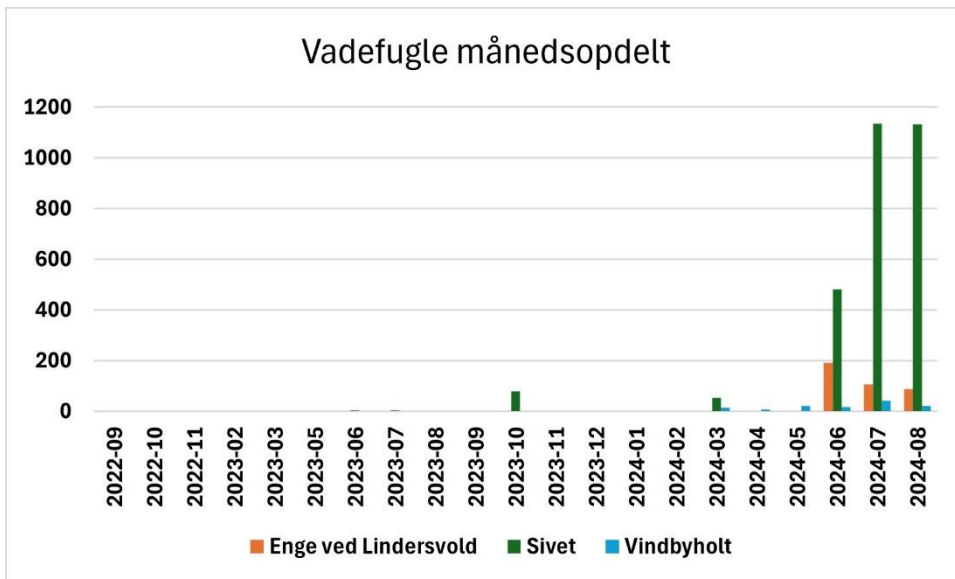

DOFbaselokaliteten *Sivet* med lys kant og de omkringliggende lokaliteter.

Det nyoversvømmede område tiltrak som nævnt mange andefugle og vadefugle. For andefuglene kan det allerede ses i DOFbaseregistreringerne fra oktober 2023.

For vadefugle blev der registreret enkelte fra *Sivet* i oktober 2023 men først mange fra og med juni 2024. Fra juni 2024 steg antallet af vadefugle også på *Enge ved Lindersvold/Vindbyholt*.

Artnavn	2022-11	2023-02	2023-05	2023-06	2023-07	2023-10	2023-11	2023-12	2024-01	2024-02	2024-03	2024-04	2024-05	2024-06	2024-07	2024-08	Hovedtotal
Rødhalsed Gås						12	9				3						24
Canadagås														2	4		6
Canadagås x Grågås (hybrid)															1		1
Bramgås	150						220	200			2195						2765
Grågås		15	2			170	89	155	100		182		135	428	1074	1074	3424
Tajgasædgås/Tundrasædgås									1								1
Blisgås							6				5						11
Blisgås (ssp. albifrons)						6											6
Knopsvane							16	20	15	12	11			27	17	11	129
Sangsvane		12						935	60		5			8		1	1021
Gravand											36		20	719	166	61	1002
Attingand														2			2
Skeand						4					3		2	165	34	119	327
Knarand						2					128			234	82	243	689
Pibeand						85	660	550	150	150	472				5	6	2078
Gråand			3								8			86	94	315	506
Spidsand							7				4					2	13
Krikand											27			338	163	1591	2119
Taffeland														38	4	4	46
Troldand											19			215	104	99	437
Bjergand														1			1
Ederfugl														18			18
Hvinand							12							4	5	8	29
Stor Skallesluger											11			9			20
Toppet Skallesluger														1			1
Strandskade				1							25	2	1	29	6	1	65
Hjejle														5			5
Stor Præstekrave														2	19	224	245
Lille Præstekrave														6	1	15	28
Vibe				1	2	80					39			377	286	565	1350
Småspove														5	1		6
Storspove														71	3	1	75
Lille Kobbersneppe															1		1
Dobbeltbekkasin															1	6	7
Mudderklire														11	16	38	65
Svaleklire											3			23	27	22	75
Tinksmed													4	28	396	149	577
Rødben											1		7	46	3	4	61
Sortklire														27	4	8	39
Hvidklire													4	4	1	78	137
Brushane														53	95	66	214
Krumnæbbet Ryle															31	10	41
Temmincksryle																2	2
Almindelig Ryle															317	81	398
Dværgryle																1	1
Rødvinget Braksvale														6			6
Totalt	150	27	5	2	2	359	1019	1860	326	162	3177	7	178	2985	3038	4777	18074

[Den seneste uges observationer fra Sivet i DOFbasen.](#)

Oversvømmet del af selve Sivet. Foto fra august 2024.

Adgang til området

De nye søer, vadeblader og enge kan ses fra Lindersvoldvej, dog på afstand, så teleskop kan anbefales. Der er også fin udsigt fra vejen Feddet, som går på områdets østside. Man kan gå ud over engene ad en markvej, der går fra, hvor Lindersvoldvej krydser Orup Bæk, og mod sydøst over til Feddet.

Lokaliteten er bestemt et besøg værd året igennem.

Viber og Dobbeltbekkasiner i det nye søområde.

Fremtiden for området?

Vil lodsejerne arbejde på at få tørlagt området igen, eller vil de lade det smukke område ligge som nu med en fin blanding af søer, enge og mudderflader omgivet af skov og fjord?

Det kommer nok bl.a. til at afhænge af, hvilken kompensation lodsejerne kan få fra staten for at holde op med at anvende området og omlægge det til natur. Naturstyrelsen er i dialog med lodsejerne om det. Naturstyrelsen ønsker såkaldt "naturlig hydrologi" i området. Det vil sige noget i retning af, at vandstanden i området skal svinge i takt med vandstanden i Præstø Fjord.

Ynglefugle-data hjælper i NOVANA-overvågningen

Af Lasse Birch Højrup (www.fuglefeber.dk)

DOFbasen er en kilde til utrolig meget viden, som mange ornitologer nyder godt af, når den næste fugletur skal planlægges. Men databasen har faktisk også stor værdi for myndighederne, når det handler om overvågning af de danske ynglefugle.

I juni og juli 2024 har jeg i forbindelse med mit arbejde for Miljøstyrelsen bl.a. været ude og registrere ynglende Hedelærke, Hvepsevåge og Rødrygget Tornskade i forskellige fuglebeskyttelsesområder inden for DOF Storstrøms grænser.

Rødrygget Tornskade han fra Kroglyng. Foto: Lasse Birch Højrup.

Formålet med NOVANA-overvågningen af fugle er at bidrage med viden til vurdering af arternes bestandsudvikling og status. Overvågningen omfatter 48 ynglefuglearter omfattet af fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 og foregår i de fuglebeskyttelsesområder, hvor den pågældende art er med på udpegningsgrundlaget. At arten er på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 betyder, at medlemslandene i EU har forpligtet sig til at træffe særlige foranstaltninger for at beskytte den, herunder udpegning af særlige bevaringsområder (fuglebeskyttelsesområder) inden for Natura 2000-netværket. En liste over de 48 arter kan findes i tabel 8.6 på s. 162 i [NOVANA-programmet 2023-27](#). Når arten er på udpegningsgrundlaget for et bestemt fuglebeskyttelsesområde, betyder det, at området er udpeget specifikt til at beskytte og bevare arten. Et kort over de 125 fuglebeskyttelsesområder i Danmark kan findes på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Det er ikke altid, jeg kender de lokaliteter, jeg skal ud på, og i den forbindelse er det en stor hjælp med en database som DOFbasen, når jeg skal forberede, hvor i fuglebeskyttelsesområdet jeg skal kigge. Oplysninger om rastende og især ynglende fugle inden for fuglebeskyttelsesområdet er af stor værdi – især hvis indtastningen er suppleret med angivelse af det præcise sted for observationen. Et eksempel på dette er fuglebeskyttelsesområde F91: Holmegårds Mose og Porsmose. Her skulle jeg kigge efter ynglende Rødrygget Tornskade – en art, der var blevet kigget efter i området i NOVANA-sammenhæng i 2020 og 2022, men uden endnu at registrere nogen ynglepar. Jeg kender ikke lokaliteten så godt, og der var ikke tidligere succesfulde registreringer fra Miljøstyrelsens egen eftersøgning. En søgning i DOFbasen afslørede til gengæld, at lokaliteten 'Kroglyng og Spragelse Mose' havde haft et ynglepar i 2021, og der var derfor ingen tvivl om, at jeg skulle forbi denne lokalitet i løbet af dagen. En henvendelse til nogle af de lokale ornitologer hjalp til at præcisere, hvor jeg skulle kigge, og jeg fandt fuglebeskyttelsesområdet's første ynglepar i NOVANA-sammenhæng, da det lykkedes mig at finde et par, hvor begge fugle udsendte alarmkald, hvilket er et klart tegn på, at der er unger i nærheden.

Med denne artikel vil jeg dermed opfordre til at indtaste de ynglefugle, du ser, når du er afsted. Især, hvis der er tale om én af de 48 fuglearter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, og du befinder dig inden for et fuglebeskyttelsesområde. Selvom arten måske ikke er på udpegningsgrundlaget nu, kan den meget vel blive det i fremtiden på baggrund af indtastninger i DOFbasen.

Nyt fra Naturnationalpark Ulvshale

Af Bo Kayser

Jeg kendte ikke selv alle hjørner af naturnationalparken og gik derfor området igennem og lavede nedenstående små film, som du nu også kan se.

Skoven

https://youtu.be/M7vvnwB_4OZA

Boardwalken og Gåsesøen

https://youtu.be/GQ--F_t5hOY

Vedelen

https://youtu.be/MGilCLBd_Sl

Heden

<https://youtu.be/Ms4TvEjPOEg>

Nordlige enge og stranden

<https://youtu.be/4xMXuAM5njY>

DOF Storstrøm var repræsenteret ved de indledende møder om naturnationalparken i 2022. Den gang blev gruppen kaldt "Den lokale Projektgruppe" (LPG). 27. juni 2024 gik vi i gang igen. Nu hedder gruppen en bestyrelse, og den har jeg fornøjelsen at være med i.

Bestyrelsen lytter til indlæg på turen i skoven.

Vi startede mødet med en lille tur i skoven og havde der bl.a. mulighed for at tale med de nye i gruppen. Omkring halvdelen af medlemmerne i den nye bestyrelse er gengangere fra LPG.

På selve mødet gennemgik Naturstyrelsen bl.a., hvad bestyrelsen har indflydelse på:

"Bestyrelserne for de kommende naturnationalparker kan inden for lovgivningens rammer give input til Naturstyrelsen om:

- Placering af friluftsfaciliteter som ruter, P-pladser og fugletårne (hver park har 5 mio. kr. til rådighed)
- Låger i hegn, ride, cyklende, gående ...
- Hegnslinjens nøjagtige placering, herunder "respektafstand" til naboer
- Kan foreslå offentlige naturvandring og anden information

Bestyrelsen kan desuden drøfte øvrige emner og give input til Naturstyrelsen.

Bestyrelsen har ikke forvaltningskompetence over naturnationalparken. Naturstyrelsen har det faglige og økonomiske ansvar for etablering og drift af naturnationalparken."

Bestyrelsen har altså ikke noget videre indflydelse på driften af naturnationalparkens område ud over at give sin mening til kende om placering af hegn, låger i lignende.

Naturstyrelsen har generelt forvaltet sit område på Ulvshale godt igennem de seneste årtier. Og det satser vi på, at de fortsætter med fremover.

Er det så ikke en skuffelse, at bestyrelsen har så lille indflydelse? Ser vi på sammensætningen af bestyrelsen, så er svaret nok egentlig "nej". Grunden til det er, at DOF faktisk er den eneste organisation repræsenteret i bestyrelsen, som både har en stor naturfaglighed inden for både dataindsamling, formidling og naturbeskyttelse af fugle og andet i naturen. Danmarks Naturfredningsforening er også med og arbejder både for beskyttelse og benyttelse af naturen. De resterende 17 organisationer beskæftiger sig især med benyttelsen af naturen. Altså med, at deres medlemmer skal kunne dyrke deres interesser i naturen.

Det drejer sig om: Friluftsrådet, Spejderne, Danmarks Jægerforbund, Dansk Orienteringsforbund, Dansk Islandshesteforening, Danmarks Idrætsforbund, DGI, UNESCO Møn Biosfære sekretariatet, Ulvhale lejer- og grundejerforening, Sandvejens natur- og Kulturarvsforening, Grundejerforeningen Mågenakken, Bådelauget REX, Foreningen Nyord, Dansk Vandrelaug, Handicaprådet, VKST (landbrugsrådgivning) og Møn Strandcamping. Endelig er Vordingborg Kommune repræsenteret.

Fra DOF Storstrøms side satser vi på at fortsætte vores gode samarbejde direkte med Naturstyrelsen Storstrøm, hvor vi både kan bidrage med viden og blive taget med på råd.

Naturstyrelsen gør Klinteskoven på Møn endnu bedre

Naturstyrelsen Storstrøm har sendt os nedenstående tekst om, hvilke forbedringstiltag de er i gang med. Fra DOF Storstrøms side synes vi, at de planlagte ændringer ser ud til at kunne skabe endnu mere spændende natur i Klinteskoven.

Om Klinteskoven

Hele den statslige del af Klinteskoven lægges urørt fra Krageskoven ved Liselund i nord til syd for Geocenter Møns Klint. Den kalkholdige jord giver levested for bl.a. en række af landets mest sjældne orkidéer. Hele Klinteskoven har historisk været en lysåben skov med græsning, som vi ser i Jydelejet i dag. For ca. 200 år siden blev skoven plantet med træproduktion for øje, og siden er skoven flere steder blevet tæt og mørk.

Målet med den nye forvaltning er at få et landskab som i Jydelejet i dag. Fotograf Kasper Nielsen.

Vi fælder træer for at skabe lys

Da Klinteskoven de sidste 200 år har været brugt til skovdrift, er det nødvendigt at fælde træer for at skabe lys og give plads til orkidéer og andre arter, der elsker lys. Den nye forvaltning indebærer derfor, at skoven igen åbnes op, men der vil fortsat også være store områder med tæt bøgeskov.

Træerne fældes ikke bare for at skabe mere lys, men også for at give større variation i skoven mellem skyggefulde og mere åbne steder. En stor del af de fældede træer vil blive efterladt i skovbunden, hvor de langsomt nedbrydes til gavn for svampe og insekter, mens andre træer fjernes helt. Under fældningen tages der så vidt muligt hensyn til stier og ruter. Ligeledes sikres det, at gravhøje og andre fortidsminder ikke beskadiges under fældningen.

Nye indhegninger

Den nuværende indhegning i Jydelejet udvides derefter sydpå, og det er planen, at man i 2025 vil kunne opleve geder og kvæg i Klinteskov, hvor der skal fældes træer. Dyrene vil hjælpe de naturlige processer på vej og bidrage til en vildere og mere lysåben natur med flere levesteder for dyr og planter. Man vil stadig kunne færdes på stier og ruter til fods, hest og på cykel, og der kommer låger i hegnet.

Den røde linje markerer området, der lægges urørt. Den sorte linje markerer, hvor hegnet skal stå.

Læs mere om urørt skov

En stor del af Danmarks vilde dyr, planter og svampe er i risiko for at uddø. Mange af vores truede arter behøver lys, vand og dødt træ for at trives, og det er netop noget af det, urørte skove skal

Nyheder fra DOF Storstrøm

være med til at skabe. Læs mere på Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/uroert-skov>

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte projektleder Markus Raeder Konner:

Mail: marko@nst.dk

Telefon: 3066 2603

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

P.S. De seneste år er referater fra DOF Storstrøms bestyrelsesmøder blevet bragt som bilag til Strømstæren. Nu bringes referaterne igen separat på lokalafdelingens hjemmeside.